

Szakmai Protokoll

Első találkozás : a bölcsőde iránt érdeklődő szülők számára lehetőséget biztosítunk személyes találkozásra, bölcsőde látogatásra. A szülők betekintést nyernek a bölcsőde napirendjébe. Tájékoztatjuk a szülőket a bölcsődébe való jelentkezés feltételeiről, menetéről és helyszínéről.

Szülői értekezlet : A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A család és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermek harmonikus fejlődésének. A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelésgondozás kialakításában és a családok gyermeknevelésben való segítésében. Általában a nyári zárást követően kerül sor az újonnan érkező gyermekek szülei részére rendezett szülői értekezletre. Az értekezletet a kisgyermeknevelőkkel közösen a bölcsőde vezetője tartja. Az intézmény általános bemutatásával, a személyi és tárgyi feltételek gyors összefoglalásával kezdi az ismerkedést. A szülőket tájékoztatja a bölcsődei jogviszony keletkezésének folyamatáról, a beiratkozás menetéről és az ahhoz szükséges dokumentumok meglétének szükségességéről. A szülők részére írásos és érthető ismertetéssel mutatja be a fokozatos beszoktatás módszerét, a saját kisgyermeknevelő rendszer fontosságát és a bölcsődében folyó szakmai munkát. A házirendről, napirendről, beszoktatás menetéről tájékoztatja a szülőket. A szülőket részletesen és egyértelműen tájékoztatja a bölcsődei étkezési és gondozási díjak kiszámításáról. A bölcsődevezető beszél az év folyamán megrendezésre kerülő családi programokról. A különböző ünnepekre való készülődés és közös kreatív tevékenységekről, melyeket szintén a szülői értekezleten ismertetünk.

A vezető, az általa elmondottak után lehetőséget nyújt a szülőknek, hogy az esetlegesen felmerülő kérdéseiket megfogalmazzák és erre választ is kapjanak.

Az értekezlet végén bemutatja csoportszobák szerint a kisgyermeknevelőket. A kisgyermeknevelők az értekezlet után bemutatkoznak az új szülőknek, invitálják őket a csoportszobába, ahol a gyermek jelét, beszoktatás pontos kezdetét, a családlátogatás esetleges időpontját, a beszoktatás megkezdéséhez szükséges elintézendőket beszél meg közösen.

Itt már kicsit bensőségesebb a hangulat, mert az adott csoportszobában a saját kisgyermeknevelő és a csoportba járó gyermekek szülei tartózkodnak. A nevelési év folyamán más alkalmakkal is sor kerül szülői értekezletre pl.: rendkívüli esemény felújítási munkálatok miatt, mely minden szülőt érint.

Az óvodás korú gyermekek szülei részére is tájékoztató szülői értekezletet tartunk.

A jelen lévők részletes tájékoztatást kapnak a választható óvodákról, jelentkezéshez szükséges dokumentumokról. Az értekezlet végén a szülőkben megfogalmazódott kérdéseket, problémákat is megvitatjuk.

Ismerkedés a bölcsődével: A Vasadi bölcsőde biztosít olyan nyílt napot amely a jelentkezésekkel egybekötött, szülők és gyermekeik részére, mely alkalmával a látogatók megtekinthetik az intézményt, csoportszobákat, a helyi sajátosságokat, megismerkedhetnek a környezettel, egy délelőtti keretében. Ez az alkalom elsődleges színtere a család és a bölcsőde bizalmi kapcsolatának kialakulásában. Ekkor lehetőség nyílik arra is, hogy a gyermekek és szüleik is barátkozzanak a bölcsőde gondolatával...

Évközi szülőcsoportos megbeszélés: Az év folyamán többször is lehetőséget biztosítunk szülőcsoportos beszélgetésekre. Legtöbb esetben a gyermekek beszoktatása utáni időszakban, illetve tavasszal vagy nyáron történik.

Témája változó:

- a kisgyermeknevelők által javasolt (pl: beilleszkedés)
- a szülő által javasolt kérdések, problémák megbeszélése (pl.: szobatisztaság, étkezés, önállósodás, mese, napirend)
- óvodai előkészületek Amennyiben a szülőnek egyéni kérdése van, amelyet nem kíván a többiekkel megosztani, úgy természetesen lehetőség van az egyéni beszélgetésre. A közös megbeszéléseken sok szülő örül, hogy megoszthatja a problémáját a többiekkel. Lehetősége nyílik, hogy a szülő társaktól is tapasztalatokat, megoldási lehetőségeket, tanácsokat kapjon. Jó példa volt erre az egyik kisgyermek éjszakai alvási nehézségei. Az édesanya összevetette a tanácsokat, kipróbálta, megtapasztalta, számukra melyik a jó, és rövid idő alatt megoldódott a probléma. Előfordult, hogy a szülők idegenkedve fogadtak egy-egy új ételt (rakott sárgarépa), ekkor meghívjuk az ételmezei vezetőt, aki előadást tart a helyes étkezési szokásokról. Bölcsődébe kerülése után általános probléma szeparációs szorongás által kiváltott agresszió és ennek megfelelő kezelése. Ezek a helyzetek mindig megbeszélés tárgyává válnak, (muszáj a szülőknek is partnernek lenniük ezekben a kialakult élethelyzetekben mert kizárólag együtt tudunk segíteni az adott kisgyermeknek).

Előkészületek:

- meghívó készítése

- téma kiválasztása
- megfelelő hely: tárgyi feltételek kiválasztása

A szülőcsoportos beszélgetésről vezetett dokumentáció:

- jelenléti ív
- a szülőcsoportos beszélgetés témájának összefoglalója, mely tartalmazza az átadásra került információkat. A beszélgetések során a kisgyermeknevelők indirekt módszerekkel közvetítik a gyermekközpontú, hatékony nevelési módszereket, egyéni tapasztalataikat.

Segítünk eligazodni a szülőnek a nevelés-gondozás kérdéseiben. A megoldások közül minden szülő a maga számára legmegfelelőbbet választja ki.

A beszélgetések hatására erősödik a szülőkkel való jó kapcsolat, a partneri együttműködés, a bizalom. Szülői közösségek alakulnak, akár más helyzetekben is számíthatnak egymásra.

Családlátogatás: A családdal történő együttműködés egyik alappillére a családlátogatás. Célja, hogy a gyermekkel és családjával a kisgyermeknevelő az otthoni környezetében ismerkedjen meg. Megismerje a család saját szokásait, a gyermeknevelésével kapcsolatos elképzeléseit és elvárásait, a környezeti és szociális hátteret.

A családlátogatásra minden esetben két kisgyermeknevelő menjen. A legoptimálisabb, ha a saját kisgyermeknevelővel a társ kisgyermeknevelő keresi fel a családot. Amennyiben valamilyen külső indok miatt ez nem lehetséges, akkor az egységben dolgozó másik kisgyermeknevelő kísérelje el a gyermek saját kisgyermeknevelőjét. A két kisgyermeknevelő jelenléte azért szükséges, mert a családlátogatás alatt látottakat, tapasztaltakat átbeszélhetik, és így realisabb képet kaphatnak a gyermek környezetéről, a család életéről és működéséről.

A kisgyermek otthonában, mindkét kisgyermeknevelővel megismerkedhet, így az őt gondozónevelő személyek nem lesznek számára idegenek, így bölcsődei adaptációja zökkenő mentesebb lehet. A családlátogatásra a beszoktatás előtt kell, hogy sor kerüljön. A gyermek először otthoni környezetében ismerkedhet meg azzal a személlyel, aki a gondozását – nevelését fogja végezni a bölcsődében.

A gyermek és a kisgyermeknevelő között kialakulhat egy bizalmi kapcsolat, aminek az adaptáció (beszoktatás) folyamatában is nagy jelentősége van. A kisgyermeknevelő és a család között segítheti egy bensőséges bizalmi kapcsolat kialakulását, a szülők informálódhatnak a beszoktatás menetéről és a bölcsődei életéről, megismerkedhetnek a napirenddel és tanácsot is

kérhetnek gyermekneveléssel kapcsolatosan. A családi élet a család intim élettere, ezért fontos, hogy a kisgyermeknevelők maximálisan tiszteletbe tartsák a szülők családlátogatással kapcsolatos kéréseit. Amennyiben a szülők a családlátogatás lehetőségétől elzárkóznak, ezt minden esetben tiszteletben kell tartani.

A családlátogatás folyamata: - A bölcsődében való jelentkezéskor a kisgyermeknevelő felajánlja a szülő részére a családlátogatás lehetőségét. A kisgyermeknevelő feladata, hogy célzottan kommunikáljon, a családlátogatás célját és fontosságát érthetően és tárgyilagosan közvetítse a szülő felé. Mint fentebb említettem, a szülő minden kérését és megjegyzését vegye figyelembe a családlátogatás megbeszélésekor.

- A gyermek saját kisgyermeknevelőjét a társ kisgyermeknevelő elkíséri. - Szaktudásának megfelelően kell a kisgyermeknevelőnek felkészülnie a családlátogatás előtt, ajánlott a családlátogatási kérdőív kérdéseit áttekinteni. Az első találkozás után a kisgyermeknevelőnek érdemes megfogalmaznia és esetleg lejegyeznie saját kérdéseit a család felé.

- A megbeszélte időpontban és megfelelő ruházatban érkezzen.

- Ha a kisgyermeknevelő részéről valami miatt meghiúsulna a családlátogatás (betegség, helyettesítés, stb.) a családot időben értesítse a változásról, új időpontot egyeztessen.

- A családlátogatás alatt a kisgyermeknevelő megfigyelheti a család életét és szokásait. Fontos tudni, hogy a család saját intim szférájába engedi be a kisgyermeknevelőt ezért tilos minden bántó, degradáló verbális és non-verbális kommunikáció a látottakra és hallottakra.

- A pozitívumok megerősítésével segíti a kisgyermeknevelő a szülői kompetenciákat.

- A kisgyermeknevelőnek egyfajta megfigyelőként kell részt vennie a családlátogatáson.

- A családlátogatás ne nyúljon hosszúra (kb. 30-40 perc), rövid idő alatt is lehet értékes információkat szerezni, ha megfelelő a felkészültség.

- A szülők kérdéseire megfelelő választ adjon a kisgyermeknevelő. Nem szégyen, ha valaki éppen nem tud válaszolni a szülő által feltett kérdésre, merje megbeszélni a szülővel, hogy utána néz és megbeszélhetik egy későbbi időpontban.

- Az elköszönés is legyen megfelelő.

- A családlátogatáson tapasztaltakat, információkat, érdemes a családlátogatás után közvetlenül lejegyezni a családlátogatási kérdőívre.

Beszoktatás:

A bölcsődébe beíratott kisgyermeknek az új környezettel fokozatosan kell megismerkednie, annak érdekében, hogy az új környezethez való alkalmazkodás során a lehető legkevésbé sérüljön biztonságérzete. Ezt segíti a szülő közreműködésével zajló fokozatos beszoktatás.

A beszoktatás ideje két hét, mely idő alatt a kisgyermek megismerkedik a bölcsődei napirenddel, szokásokkal, szabályokkal. Ez idő alatt a kisgyermeknevelő fokozatosan átveszi a gondozási feladatokat a szülőtől. A gyermek megtapasztalja a szülő távozásának és visszatérésének ritmusát. Az első hét célkitűzése, hogy a gyermek a hét végére a szülő jelenléte nélkül töltsön el egyre hosszabb időt az ebédig. A második héten az alvás kerül a középpontba. A gyermek fokozatosan ismerkedik a felajánlott ágygal. A második hét végén - optimális esetben - a gyermek reggelitől uzsonnáig a bölcsődében tölti a napját a szülő jelenléte nélkül. A beszoktatási idő a gyermek igényeihez, alkalmazkodó képességéhez igazodva növekedhet olyan mértékben, amennyire ez szükséges. A beszoktatás mindig a gyermek-szülő kötődésétől és kapcsolatától függ ehhez mérten toleránsan napirendhez alkalmazkodva megbeszélés alapján történik a beszoktatás.

Játék:

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, mely segíti a gyermeket a világ megismerésében és befogadásában. A játék, a játszás elősegíti testi, érzelmi, értelmi és szociális fejlődését.

A gyermekcsoportokat a mindenkori életkori sajátosságok figyelembe vételével kell berendezni.

A gyermeklétszámhoz igazodóan megfelelő számú asztal és szék, bölcsődei bútor, térleválasztó, átlátható játéktároló polcok, az elmélyült játéktevékenységet biztosító játszóterületek, esztétikus játéktárolók- kosarak, tálak.

Játékkészlet összeállításának szempontjai:

- Egészségügyi szempontok: könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen, balesetet ne okozzon, ne legyen törött, ne legyen könnyen törhető, ne essen szét darabjaira, éles sarkai ne legyenek, ne lógjon hosszú zsinóron, ne legyen túl nehéz.

Csecsemő és tipegő korban ne legyen olyan kisméretű, hogy orrba, fülbe, garatba kerülhessen! -

Pedagógiai szempontok: minden tevékenységformához legyenek megfelelő játékszerek (manipuláció, konstruálás, utánzó-, szerepjáték, mozgásfejlesztő játék stb.), a játék színe, nagysága, formája keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését, több fajta tevékenységre lehessen felhasználni, legyenek más nemzetek szokásait tükröző játékok, játékválasztásnál legyen szempont a nemek közötti egyenlőség elvének betartása (a kislányoknak is legyen autó, a fiúknak is baba). -

Kivitelezés: igényes legyen, a fokozott használatra számítva készüljön.

- Elhelyezése: nyitott játékpulcon, tárolóedényekben (vödrökben, kosarakban), a felügyeletet igénylő játékok pedig a kisgyermeknevelő által elérhető pulcon.

Alapjátékok (minden csoportban biztosítani kell): játszókendők, babák, labdák, képeskönyvek, mozgásfejlesztők.

Csecsemőkorú gyermekek játéakai: A játékoknak mérete, súlya, alakja olyan legyen, hogy ha a csecsemő rájuk fekszik, vagy magára ejti őket, az ne legyen számára fájdalmas, vagy ijesztő, kellemetlen. Nem adhatók szőrmeállatok, hajas babák, mivel rendkívül veszélyesek a torkára tapadó, esetleg a légutakba kerülő szőrszálak. Mennyiségre vonatkozóan minden gyermeknek jusson azonos típusú játék (baba, mackó, könyv, autó, labda).

Továbbá a csecsemő részére jól megmarkolható, rázható játékok (játszókendők, frottír labdák, csörgők, rágókák). Változatos felületű textilfigurák (babák, macik, nyuszik, stb.). Adhatók építőjátékok egyes elemei, amelyek önmagukban is alkalmasak a manipulációra, karikák, hordó- és kockasorok, homokozó formák, üreges játékok (vödrök, tálak, kosarak). Könyvek közül az egy ábrás, textil, műanyag, keménylapú.

Tipegő korú gyermekek játéakai: A nagyméretű játékok kivételével minden gyermeknek jusson azonos típusú játék (baba, mackó, könyv, autó, labda). A gyűjtögető-soralkotó játék korszakában az arra alkalmas játékféleségből a csoportlétszám 3-4-szeresének beszerzése szükséges.

Konstruáló játékok (LEGO, Gabi, Montessorik, baby logikai, pohársorok, hordósorok, formakirakók).

Nagymozgásos játékok (autók, dömperek, motorok, mászóka, alagút, baby csúszda, labdák, hordár kocsik).

Húzogatható, tologatható eszközök (vonatok, autók). Üreges játékok (kosarak, szatyrok, vödrök, tálak, talicskák).

Homokozó játékok (vödrök, lapátok, homokozó formák, sziták). Babák, macik, állatfigurák (plüss, frottír).

Használati eszközök (lábasok, tányérok, poharak, sziták, szűrők). Könyvek közül elsősorban keménylapú lapozó és leporelló javasolt.

Alkotó játék eszközök (zsírkréta, ceruza, filctoll, gyurma).

A szerepjáték kellékei (szerszámok, főzőedények, gyúrótábla, vágódeszka, babaruhák, takarók, seprű, lapát, orvosi táska, telefon, kisebb méretű felnőtt ruhák, fodrászkellékek).

Alkotó játék eszközei (zsírkréta, ceruza, filctoll, festék, gyurma, különböző minőségű papírok, falevél, gesztenye, iskolatábla, kréta stb.).

A játékeszközök elhelyezése: A játékeszközök elhelyezésénél fontos, hogy a különböző játéktevékenységek jól elkülönüljenek egymástól. Elegendő hely álljon a gyermekek rendelkezésére, egymást ne zavarják, akadályozzák. A játékokat nyitott játékpalcokon, a gyermekek számára elérhető magasságban, úgy kell elhelyezni, hogy az figyelemfelkeltő legyen. Az építőjátékokat fajtánként nagyméretű tároló kosarakban.

A felnőtt felügyeletét igénylő játékokat a polcokon olyan magasságban kell elhelyezni, amit a gyermekek nem érnek el.

A fantáziajátékokhoz játszósarkok kialakítása szükséges. Az alkotó játékban a gyermek a környezetéből szerzett ismereteit, elképzeléseit tükrözi. Segíti a gyermeket, hogy jobban megértse a körülötte levő élet jelenségeit. A bölcsődében elsődleges cél, hogy a gyerekek sokféle anyaggal megismerkedjenek, kreativitásuk kibontakozhasson. Fedezzék fel az anyagok sajátosságai mellett az ábrázolás lehetőségét, örömet. Fejlődjön manipulációs készségük, fantáziájuk, kreativitásuk a különböző anyagok megmunkálása során, ezáltal új ismereteket, tapasztalatokat szerezhhetnek.

Az olyan eszközök helye, amiket felügyelet nélkül is tudnak használni, a nagy csoportos korosztály esetén nyitott polcon, elérhető magasságban kell tartani. A többi korosztálynál viszont látható, de a felnőtt által elérhető magasságban. A felügyeletet igénylő eszközöket minden esetben a gyermekek által nem elérhető helyen szükséges tárolni.

Hasznos ötletek: Festékhasználat lehet taktilis élményen alapuló (ujj, tenyér, talp) vagy eszközzel (szivacs, ecset, nyomda zöldségből, gyümölcsből stb.) Amennyiben az ecsettel szeretné a kisgyermeknevelő megismertetni a gyerekeket, akkor javasolt a marokecset használata. Ceruza és zsírkréta esetében ajánlott a vastag ergonomikus (háromszög alakú). A kisebb korosztály számára, akik még csak elkezdik a ceruzával való ismerkedést, a sikerélmény érdekében jó ötlet, ha olyan ceruzákat adunk, amelyeket már körülbelül az eredeti méret felére hegyeztünk.

Az esetleg eltörött vagy kisebb darab zsírkrétákat sem kell feltétlenül kidobni. Szilikonos formában (muffin, bonbon stb.) összeolvasztható és érdekes új formájú marokkrétaként újból használhatóvá válik.

Gyurmázáshoz is többféle lehetőség közül választhat a kisgyermeknevelő pl. só-liszt, főzött sóliszt, főzött szódabikarbónás.

Receptek: Főzött gyurma hozzávalók: 20 dkg liszt, 10 dkg só, 1 ek olaj, 3 dl víz, 2 kk citromsav (penészedés ellen), ételfesték. A vizet el kell kezdeni melegíteni, majd először az ételfestéket, utána a többi hozzávalót belekeverni és közepes hőmérsékleten 15-20 percig főzni folyamatos keverés mellett. Amikor összeáll, akkor kiborítani vágódeszkára és letakarva hagyni, kihűlni.

Ezt követően jól át kell gyúrni. Nylonzacskóban vagy fedeles műanyagdobozban sokáig el áll. Főzött szódabikarbóna gyurma hozzávalók: 2 egység szódabikarbóna, 1 egység kukoricakeményítő, 1,25 egység víz. 2dl= 1 egység.

A hozzávalókat összeönteni, hidegen összekeverni. kis lángon folyamatos kevergetés mellett, krumplipüré állagúra főzni. Gombóccá formázni, tányérra helyezni, és azonnal alufóliával letakarni. Néhány óra pihentetés után használható.

A játéktevékenység:

A játék a gyermek belső szükségletéből fakadó örömteli tevékenység. Fontos az önkéntesség, a szabadon választás lehetőségének biztosítása.

A játék a gyermek leginkább fejlesztő hatású tevékenysége:

- mentális támogató rendszer
- az alkalmazkodás gyermekkori formája

Funkciói:

- segíti a gyermeket önmaga és a világ megismerésében,
- fejleszti mozgását,
- segíti élményei feldolgozásában,
- a társas szabályok gyakorlásának tere,

A felnőtt szerepe:

A felnőtt szerepe a gyermek játéktevékenységében kettős.

Egyrészt a feltételek megteremtése, másrészt részvétel a játékban.

A feltételek megteremtése:

- nyugodt légkör,
- elegendő idő,
- elegendő hely,
- megfelelő játékkészlet biztosítása.

Kisgyermeknevelő részvétele a játékban:

- pozitív jelenlét (támogató-megerősítő odafigyelés),

Pl: a kisgyermeknevelő osztott figyelemmel van jelen a csoportban, észreveszi, és azonnal tud szükség szerint reagálni

- kezdeményezés (játék, eszköz elővétele, tevékenység vagy eszköz kínálása)

Pl: udvarról beérkezés előtt a kisgyermeknevelő az asztalokra kithet könyvet, kirakót, formabehelyezőt stb., a kisgyermeknevelő énekléssel vagy mondókázással egybekötött mozgásos játékot kezdeményez

- együttjátászás (gyermek hívja a kisgyermeknevelőt, kezdeményezett tevékenység együttjátászássá alakul)

Pl: fontos, hogy a kisgyermeknevelő értő figyelemmel reagáljon a gyermek igényére

- megerősítés (verbális és non-verbális)

Pl: a gyermek próbálkozását, sikerét dicsérni nem általános megfogalmazással („ügyes vagy”), hanem konkrétan megnevezve (pl. „de szép magas tornyot sikerült építened”), a nonverbális közlés is nagyon fontos a dicséret mellé (mosoly, simítás)

- segítségnyújtás a tevékenységhez (szükség esetén vagy gyermek kérésére)

Pl: fontos, hogy a kisgyermeknevelő ne a gyermek helyett oldja meg az adott nehézséget, hanem mindig csak annyi segítséget nyújtson, hogy a gyermek ezután önállóan folytathassa az adott tevékenységet

- ötletadás (tevékenység, eszköz, megoldási lehetőség ajánlása)

Pl: a kisgyermeknevelő ötletadása bővíti a gyermek ismereteit, fejlődik a kreativitása, fantáziája, és ez ösztönzi az újabb lehetőségek felfedezésére

- információadás (válasz kérdésre, tájékoztatás tevékenység kapcsán, felvilágosítás új helyzet kapcsán)

Pl: fontos, hogy a kisgyermeknevelő a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő szóhasználatl, rövid, egyszerű, lényegre törő mondatokban beszéljen

- ésszerű és életszerű viselkedési szabályok kialakítása (tájékoztatás, szabály felidézése)

Pl: labda használat különbsége szobában és az udvaron (szobában csak gurítani)

A kisgyermeknevelő kommunikációja:

A kisgyermeknevelő sikeres kommunikációjának feltétele az empátia, elfogadás, pozitív attitűd a másik iránt, hitelesség, őszinteség.

A kisgyermeknevelő kommunikációja akkor jó, ha

- személyre szól,
- a helyzet tartalmának megfelel,
- választ vár,
- támogató, segítő, pozitív irányba visz tovább,
- verbális és non-verbális jelzések összhangban vannak,
- a gyermek számára érthetően fogalmaz,
- negatív helyzetben is tárgyilagos, nyugodt, a normát világosan, határozottan fogalmazza meg, indokol és a gyermek figyelmét utána más irányba tereli.

Udvari játéktevékenység megszervezése: Az udvari játékkészlet összeállításánál figyelembe kell venni az időjárást, a gyermekek létszámát, korát, fejlettségét és az udvaron eltöltött időtartamot.

A hűvösebb őszi, téli időszakban is szükséges a szabadlevegőn való játék.

Ilyenkor a gyerekek szaladgálhatnak, labdázhatnak, mászókáznak, biciklizhetnek, motorozhatnak, vödörbe és talicskába gyűjtögethetnek (pl. falevelet, havat).

Tavasszal és főleg nyáron a játékidő jelentős részét a szabadban töltik a gyermekek, ezért a nagymozgásos eszközöket ki kell egészíteni mesekönyvekkel, rajzeszközökkel, konstruáló játékokkal, babákkal, babakocsival stb.

A homokozó használata időjárásnak megfelelően egész nap legyen biztosítva.

Az udvaron a kisgyermeknevelők lehetőség szerint úgy helyezkedjenek el, hogy jól átlássák az egész udvart és minden tevékenységre (homokozó, motorozók, stb.) kiemelten figyeljen egy kisgyermeknevelő.

Étkeztetés:

A bölcsődei gondozó-nevelő szakmai munka különböző területein, így az étkezés területén is tapasztalunk eltérő állásfoglalásokat a gondozás lebonyolításának részleteiben.

Mivel nincs birtokunkban egy egységes, iránymutató szakmai protokoll, igyekszünk a szakmai szabályokat szem előtt tartva, egy szakmailag helytálló, saját tagintézményeinkre szabott protokollt megalkotni.

Az étkezés a gyermek életének meghatározó színtere, ezért a kisgyermeknevelők fontos feladata, hogy ezt szem előtt tartva, kellő gondossággal szervezzék meg az étkezések körülményeit.

Az étkezési protokollunk célja, hogy az étkezésekhez kapcsolódó folyamatokat az egyes tagintézményeinkben a helyi sajátosságok figyelembe vételével, közel azonos módon kivitelezze szakembereink.

Az étkezések előkészítésénél, lebonyolításánál a kisgyermeknevelők és a bölcsődei dajkák együttműködése elengedhetetlen.

A bölcsődei dajka segíti a kisgyermeknevelő munkáját az étel és a szükséges eszközök tálaló kocsira való helyezésével, és ellenőrzi, hogy az étel a gyermekek számára megfelelő hőmérsékletűen kerüljön a csoportba. Az étkezést a napirendbe illesztve, zökkenőmentesen kell lebonyolítani. Az étkezés megszervezésénél figyelembe kell venni a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a gyermekek étkeztetésére vonatkozó alapelveket. A nyugodt, zökkenőmentes folyamatokhoz meg kell teremteni az étkezés feltételeit.

Tárgyi feltételek:

- Korcsoportonként a megfelelő méretű asztalok, székek megválasztása, megfelelő méretű, mennyiségű és fajtájú evőeszközök biztosítása, ahol szükséges előke használata.

Az asztalok, székek: Az asztalnál a széken ülő gyermek lába érjen le a földre. Tányérok: porcelán gyermektányérok, kanál: csecsemő táplálásához teáskanál, 2-3 éveseknél gyermekkanál, pohár: üvegpohár, melynek a széle kissé kifelé hajlik, előke: szükség szerint

- A gyermekcsoportba csak olyan étel kerüljön be, ami az adott korosztály számára megfelelő állagú, textúrájú. A gyermekek fejlettségét szem előtt tartva, lehet az étel pépesített, vagy lehet darabos, az egyéni igényekhez igazodva. A tápszert és a tejpépet a kisgyermeknevelő vagy a bölcsődei dajka készíti el mindig frissen az erre alkalmas helyiségben.

Feltételei: - felügyelet a gyermekekre - a víz forralására alkalmas eszköz -mérőedény -megfelelő tápszer, tejpép -cumisüveg /névvel ellátott, saját /

Pépesített ételt az anyatejjel táplált csecsemő 5-6 hónapos korában kaphat, először gyümölcspépek formájában. A pépes főzelékféléket ezt követően vezetjük be a gyermek étrendjébe fokozatosan.

A tápszerrel táplált csecsemő a gyümölcspépeket már kaphatja 4-5 hónapos korában. - Darabos rágóanyagot a csecsemő 7-8 hónapos korában kaphat például kenyérhéj formájában, szigorúan felügyelet mellett. 9-10 hónapos korában adhatunk omlósabb gyümölcsöt. - A rágásra nevelést akkor kezdhethetjük el, ha a gyermeknek van már rágófoga. Ez az időpont 2. életév elején a 4-es kisórlók áttörésével következik be. A pépes ételbe egykét puhára főzött darabot teszünk. A húsdarabos formában csak akkor adhatjuk, ha a gyermeknek zárt fogsora van. Ennek az időpontja körülbelül 24 hónapos korban van. - A kétkanalas etetési módszerre akkor térhetünk át az ölben etetésről, mikor a gyermeknek igénye van az önálló próbálkozásra. Az asztalhoz le tud ülni és onnan önállóan fel tud állni. Ez a gyermek 1-1.5 éves korában következik be. Ebben az esetben az asztalnál egyszerre csak két gyermek ülhet.

Személyi feltételek:

- Lehetőség szerint két kisgyermeknevelő végezze az étkeztetést.
- A technikai dolgozó legyen jelen az étkezés alatt az esetleges kiboruló folyadékok, ételek feltakarításához.
- Az étkeztetés alatt semmilyen körülmények között sem szabad a gyermekeket felügyelet nélkül hagyni!
- Az étkeztetés során a kisgyermeknevelőknek és a technikai dolgozóknak is ügyelni kell a higiénés szabályok betartására. Nyugodt körülmények kialakítása:
- A békés hangulat megteremtése alapfeltétele a gyermekek zavartalan étkezésének. Fontos az elegendő idő biztosítása, különösen a lassabban étkező gyermekek számára.
- Az étkezés alatt is biztosítani kell a gyermekek számára a választás lehetőségét. Ezt tartjuk szem előtt az ételek elfogyasztására, és a kulturált étkezés szabályainak betartására vonatkozóan is.

A gyermek annyit egyen amennyit szívesen elfogyaszt, a szalvéta kidobását, szék betolását kedve szerint tegye meg.

- Az étkezések során támogassuk a gyermek önállósodási törekvéseit. A 9-12 hónapos gyermek már képes önállóan inni pohárból. 1,5-2 éves korában önállóan eszik, és 2,5-3 éves korában a terítésnél segít. A reggeli lebonyolításának menete 8.00 - 8.30-ig A reggelihez való előkészítés előtt a korán érkező gyermekek és a kisgyermeknevelő is kezét mos. Ezt követően előkészíti az étkezéshez szükséges eszközöket /terítő, szalvéta, előke, evőeszközök/. A kisgyermeknevelő felveszi a kötényt és a hajhálót és behúzza a szobába a tálaló kocsit, amire a technikai dolgozó felkészítette az ételt és az étkezéshez szükséges eszközöket. Az előkészítés közben a technikai dolgozó is kötényt és hajhálót visel. A kisgyermeknevelő megkóstolja az ételt és a folyadékot is, utána szalvétát használ. A gyermekekkel ismertesse mit fognak enni! Leteríti az első asztalt, majd az asztalra készíti a gyermekek részére a tányért, poharat, szalvétát, a folyadékot, a zöldségfélét és a kínáló tányéron az ételt. A kínáló tányérra a gyermekek étvágyát figyelembe véve létszámuknál minimum eggyel több kenyeret, péksüteményt tesz, amennyit feltehetően elfogyasztanak. Így kiküszöbölhető a többszöri ide-oda járkálás az asztal és a tálaló koci között.

A kenyér, péksütemény szedése csipesszel történik. Négyszemélyes asztal esetén egyszerre két gyermeknek, hatszemélyes asztal esetén egyszerre három gyermeknek teheti az asztalra az edényeket, evőeszközöket. A kisgyermeknevelő a gyermekeket gondozási sorrendben, egyesével hívja az asztalhoz, és személyre szólóan szolgálja ki őket. A gyermek kedve szerint elrendezheti a számára az asztalra készített eszközöket /tányér, bögre, szalvéta /. A kisgyermeknevelő a gyermek jobb oldalán állva folyadékot tölt, és elmondja mi a reggeli.

A kenyeret, péksüteményt a gyermek a kínáló tányérról veheti el, és a kisgyermeknevelő a gyermek tányérjába teszi hozzá a zöldséget. Ezzel kiegyensúlyozhatók a zöldségfogyasztás iránti különböző igények. Ezután jó étvágyat kíván. Mikor minden gyermek leült az első asztalnál, terít a második asztalnál és ott is így jár el. A gyermekek leültetése után a kisgyermeknevelő leül az

asztalok közé. Az étkezés alatt a gyermekeket folyamatosan figyelemmel kíséri és fenntartja a kommunikációt. Az étkezés közben és a végén is felhívja a figyelmet a kulturált étkezés szabályaira /szalvétá használatra, az étel megköszönésére, a szék betolására/. Az étkezést az egészségére kívánja a gyermeknek. A gyermek kedve szerint betolja a székét, kidobja a szalvétát, és visszatér a játékhoz. Az edényeket a kisgyermeknevelő szedi le folyamatosan, ahogy a gyermekek befejezik az étkezést. Az étkezés közbeni orrtörés esetén, mikor nincs lehetőségünk kezet mosni, a művelet után a kisgyermeknevelő használjon fertőtlenítő kendőt vagy sprayt. Előfordulhat, hogy a kézmosás elkerülhetetlen étkeztetés közben. Ebben az esetben a dajka felügyel, ha nincs két kisgyermeknevelő a szobában. Tízórai lebonyolításának menete 9.30-10.00-ig A tízórai elfogyasztásának menete és helyszíne az időjárás függvényében változhat. A tízórai elfogyasztására rossz idő esetén a szobában kerül sor. A kézmosás, előkészítés, a kötény és hajháló felvétele után a dajka által előkészített tízórait a tálaló kocsin behúzza a kisgyermeknevelő a szobába. A terítés és hívás menete a többi étkezéshez hasonlóan történik. Folyadék esetén is tesz terítőt az asztalra, szólítja a gyermekeket és tölt a poharukba. A gyümölcsöt kínáló tányéron teszi az asztalra a kisgyermeknevelő. 20 Katica Bölcsőde Ha jó az idő a folyadékot a gyermekek az udvaron is elfogyaszthatják. Homokos, piszkos kézzel nem higiénikus étkezni, ezért a gyümölcsöt az udvari játék előtt, a szobában kínálja a kisgyermeknevelő. A tízórait a folyadékot a kisgyermeknevelő, vagy a technikai dolgozó tálcán, kocsin, kosárban /helyi sajátosságokhoz igazodva/ viszi az udvarra. A gyermekeket lehetőség szerint az udvaron is ültesse le egy stabil felületre a kisgyermeknevelő. Ez lehet a homokozó széle, vagy esetleg földre terített takaró. Ne a játékon, járművön ülve igya meg a folyadékot a gyermek. Lehetőség szerint minden kisgyermeknevelő a „saját”, játékból folyamatosan érkező gyermekeit kínálja a tízóraival. Az udvaron történő tízóraitatásnál is használjanak a gyermekek szalvétát. Az ebéd lebonyolításának menete 11.30 – 12.00-ig A csoport gondozási sorrendjének megfelelően az első kisgyermeknevelő előkészít, felveszi a kötényt, a hajhálót és behúzza a szobába a tálaló kocsin a technikai dolgozó által előkészített ételt és eszközöket. A második kisgyermeknevelő biztosítja a nyugodt légkört a még játszó, és az étkezésbe folyamatosan bekapcsolódó gyermekek számára. A kóstolás, terítés hasonlóan történik, mint a reggelinél. A kisgyermeknevelő megkóstolja az ételt és a folyadékot is, utána szalvétát használ. A gyermekekkel ismertesse mit fognak enni! 1. kép 2. kép 3. kép 4. kép A kóstolás folyamata - Babóca Bölcsőde 21 A terítést az első kisgyermeknevelő kezdi. A gyermekeket egyesével hívja az asztalhoz, gondozási sorrendben. A kisebbeknél, ha szükséges, a kisgyermeknevelő előköt a gyermek nyakába, amint a gyermek leült az asztalhoz. A gyermek elrendezheti az eszközöket /tányér, pohár, kanál, szalvétá / az asztalon. Mivel ebben a korban a laterális dominancia (kezesség) még nem alakul ki, az evőeszközt sem a jobb sem a baloldalon, hanem a gyermekkel szemben a tányérban helyezük el. A gyermek döntése legyen, hogy melyik oldalra helyezi az evőeszközt. A kisgyermeknevelő a gyermek jobb oldalánál állva folyadékot tölt a pohárba, majd kiszedi az ételt a gyermek tányérjába. A folyamat közben a gyermekkel

kommunikál, mondja is, amit csinál, és mondja, mit szed a tányérba. Az étel kiszédését követően jó étvágyat kíván. Abban az esetben, amikor a kisgyermeknevelő balkezes az étel tálalását végezheti a gyermek bal oldala felől. Arra azonban figyelni kell, hogy egy asztalnál a terítés minden gyermeknél azonos oldalról történjen.

Egy-egy gyermek kiszolgálását követően a tálalóedény az asztal közepén maradhat, amíg az asztalnál ülő gyermekek részére a tálalás befejeződik, így elkerüljük a felesleges, zavaró járkálást, forgolódást. Amint minden gyerek leült az első kisgyermeknevelő asztalánál/asztalainál, a második kisgyermeknevelő is hozzáfog a terítéshez a saját asztalánál. Az ételt ő is megkóstolja és ismerteti „saját gyermekeivel”, hogy mit fognak enni. Egy kisgyermeknevelő esetén, ő terít és tálal minden asztalnál. Az étkezés alatt a kisgyermeknevelők saját asztalukhoz/asztalaikhoz helyezkedve leülnek. Az étkezést figyelemmel kísérik, ha szükséges segítenek annak, aki ezt igényli. A főétel elfogyasztása után a kisgyermeknevelő kínáló tányérra teszi a gyümölcsöt, középre helyezi az asztalon, (a használt tányért és kanalat a tálaló kocsi megfelelő polcára teszi) és kistányért tesz a gyermek elé. A főétel elfogyasztása után leveszi a gyermek nyakából az előkét, ha a gyümölccsel már vélhetőleg nem fogja beszennyezni a ruháját. A déli étkezés befejezése után a gyermekek fogat mosnak, vagy szájöblítést végeznek, figyelembe véve egyéni fejlettségüket és a helyi sajátosságok adta lehetőségeket. Az a gyermek kap fogkefét és fogkrémet, aki a vizet ki tudja köpni. Ellenkező esetben csak a szájöblítést gyakorolja. Etetés ölben és kétkanalas módszerrel. A kétkanalas módszerrel étkező gyermekek esetén egyszerre csak két gyermek ülhet az asztalnál. Asztalhoz az a gyermek ültethető, aki a székre önállóan le tud ülni és onnan fel tud állni. A járnai nem tudó gyermeket ölben eteti a kisgyermeknevelő. Ebben az esetben az előkészítés után a játékból felveszi a gyermeket és a gondozási műveletek egymás után következnek 22 mindaddig, míg a gyermek az ágyba nem kerül. Az étel megfelelő hőmérsékletének biztosításában /hűtés, újramelegítés/ a technikai dolgozó segíthet a kisgyermeknevelőnek. Tisztázás, mosdatás után az étkeztetéshez szükséges kötényt felvételének idejére a gyermeket leteheti, majd ismét felveszi és folytatja az étkeztetést. Az étkezés után, a gyermeket megmosdatja és ágyba fekteti. Uzsonna 14.45- 15.30-ig az ébredés idejétől függően. Az uzsonnáztatás menete megegyezik a reggeli menetével. Botka Zoltánné és Szabóné Orosz Csilla A csecsemő gyermek/gyermekek táplálása A bölcsődei étkeztetés során a csecsemő táplálásra különös gonddal kell figyelni. A csecsemő táplálása nagy szakértelmet igényel az ételkészítés, az eszközök előkészítése és az étkeztetés folyamata során is. A csecsemőcsoportban a napirend eltér a többi csoport napirendjétől. Az étkeztetés általános feltételei ebben az esetben is érvényesek. A csecsemőétkeztetés kezdete a szobában lévő csecsemők létszámától is függ. A gondozási sorrend ebben a csoportban folyamatosan

változik, a gyermek fejlettségéhez és egyéniségéhez igazodik. Szükséges feltételek: - a csoport létszámának megfelelő számú tárgyi eszköz, pl: a kétkanalas módszerrel étkező gyermekeknél a kanalak darabszáma, vagy a pohárból inni tanuló gyermekeknél a poharak darabszáma, megfelelő számú előke, stb. (lásd 6. fejezetben is) - személyi feltételek: legideálisabb esetben, a csecsemőcsoportban három kisgyermeknevelő dolgozik, és az egységhez tartozó bölcsődei dajka segíti munkájukat. A csecsemőétkeztetés menete: Az ebédeltetés kezdete a csecsemőlétszámtól függ. Az egyéni szükségletet figyelembe véve kezdi meg a kisgyermeknevelő az első gyermek ebédeltetését. Az ölben etetés gyermek étkezésére a napirendjétől függően az asztalnál étkező gyermekek előtt vagy után kerül sor. Ez érvényes minden étkezésre. A kisgyermeknevelő a higiénés szabályoknak megfelelően előkészül (kézmosás, hajháló, kötény) az étkező kocsit a szobába tolja és arról a csecsemő gyermek részére készített ételt és az eszközöket a gondozónői asztalra helyezi. Leveszi a kötényt, a hajhálót majd a fürdőszobai tevékenységek következnek. A kisgyermeknevelő a fürdőszoba használat után a gyermeket a szobába viszi, addig, amíg a kötényt és a hajhálóját felveszi, a gyermeknek elmondja, mit csinál és milyen gondozási folyamat következik, majd a kóstoló tányérba tesz egy kis ételt és ezt a gyermek érdeklődését fenntartva megkóstolja. Az ölébe veszi a csecsemőt, ha szükséges az előkáját felrakja, a tányérjába tálal az ételéből, elmondja mi az ebéd, jó étvágyat kíván és megkezdi a gyermek etetését. Az ebédeltetés után a fürdőszoba használata következik, a gyermek kezét és arcát megmossa, illetve ha a ruhája az ételtől szennyezett lesz, azt lecseréli, majd a csecsemőt a kiságyba fekteti, és megkezdi a gyermek altatását. Vajda Krisztiánné 23 Csecsemő étkeztetés a Játékvár Bölcsődében Az ebéd a csoport életkorától és az ölben evős gyermekek létszámától függően 1100 és 1115 körül, ételszállító lifttel érkezik a második emeletre. Mindkét csoportszobából az etetési sorrendben az első kisgyermeknevelő megy a tejkonyhába. Kezet, mos, kötényt és hajpántot vesz fel, előkészíti az ételt a tálaló kocsira, majd behúzza a csoportszobába. Legtöbb esetben az ölben etetés gyermekek még a délelőtt folyamán rövid ideig alszanak, ezért ők az asztalnál ülő gyermekek után ebédelnek. A kisgyermeknevelő az első asztalt leteríti és a gyermekekhez hajolva kóstolja és nevezi meg az ételt. A gondozási sorrendnek megfelelően és az egyéni szükségleteket figyelembe véve az első gyermeket hívja/ kíséri az asztalhoz. Előköt köt a gyermek nyakába szemkontaktust felvéve és személyre szólóan terít. A gyermek elé helyezi a tányért, poharat, szalvétát és az evőeszközt. A gyermek önállóan, vagy a kisgyermeknevelő segítségével teszi az eszközöket az asztalra. A kisgyermeknevelő vizet tölt és tálalás közben újra megnevezi az ételt. A gyermek kétkanalas módszerrel, önállóan is próbálkozhat. (A kétkanalas módszerrel étkező gyermekek esetében egy asztalhoz két gyermeket ültet a kisgyermeknevelő.) Ezt a műveletet minden asztalnál étkező gyermeknél elvégzi. A második kisgyermeknevelő ugyanezzel a folyamattal hívja gyermekeit az asztalhoz étkezni. Az ölben etetés gyermekek ez idő alatt a hempergőben játszanak. Amikor az első kisgyermeknevelő

minden asztalnál ülő gyermeke befejezte az ebédet és felállt az asztaltól, a gondozási sorrendnek megfelelően egy, illetve két gyermeket kísér a fürdőszobába mosakodni, szükség esetén pelenkát cserélni, majd az időjárásnak megfelelően öltöztetni a kint alváshoz. Ezalatt a csoportban lévő társiskisgyermeknevelő biztosítja a felügyeletet. A kisgyermeknevelő kikíséri a teraszra a felöltöztetett gyerekeket, lefekteti, betakarja és a további felügyeletet a bölcsődei dajka biztosítja a teraszon. Miután minden asztalnál ülő gyermekét lefektette, kezét mos, újra kötényt és hajhálót vesz és készíti elő az első ölben etetős gyermek ebédjét, illetve a szükséges eszközöket. (Szükség esetén melegíti az ételt.) Ezután kötényét levéve fürdőszobába viszi a gyermeket, pelenkát cserél, mosdat, és beviszi a gyermeket a hempergőbe. Ezt követően a kisgyermeknevelő kezét mos, felveszi a kötényét és kóstol, majd az ölben etetős gyermekkel a kisgyermeknevelői asztalhoz ül. Megkezdí a tálalást, miközben újra megnevezi az ételt. Miután befejezte az ebédeltetést, a kötényt leveszi és kiviszi a gyermeket a fürdőszobába, kezét és arcát megmossa, szükség esetén ruháját lecseréli. Ezután az időjárásnak megfelelően előkészített öltözékbe öltözteti a gyermeket, kiviszi a teraszra, lefekteti és betakarja. Ezután a kisgyermeknevelő kezét mos, ha van második ölben evős gyermeke, szintén előkészít az asztalra és a fent említett műveleteket vele is elvégzi. A második kisgyermeknevelő az ölben etetés ideje alatt kezdi öltöztetni az étkezést már befejezett gyermekeit a kint altatáshoz, a gondozási sorrendnek megfelelően. Amennyiben mindkét kisgyermeknevelőnek van ölben etetős gyermeke, a nagyobbak lefektetése után párhuzamosan etethetnek a kisgyermeknevelői asztalnál. A kisgyermeknevelők közben rálátással figyelnek a hempergőben játszó gyermekekre.

Losoncziné Szabó Judit 24 7. Öltöztetés Az öltöztetés az alábbi tényezők függvényében és figyelembevételével történhet: • évszakok, • gyermekek fejlettségi szintje, • csoportlétszám, • a csoportban jelenlévő kisgyermeknevelők létszáma, • a bölcsődei dajka felügyelete, • a helyi sajátosságok. Az öltöztetés folyamatát az előkészítés előzi meg. Az előkészítés során a gyermekcsoportban a felügyeletet optimális esetben a társ kisgyermeknevelő, a szomszéd szoba kisgyermeknevelője vagy a bölcsődei dajka biztosítja. A gyermekek udvarra történő kimenetelét a fürdőszoba használata előzi meg. A gyermekek öltöztetése a gondozási sorrendnek megfelelően történik, és minden esetben tartsuk szem előtt az egyéni bánásmódot.

Mini-Manó Bölcsőde Például: • nem szobatiszta gyermek esetében egy, • szobatiszta gyermekek esetében kettő vagy három gyermeket is öltöztethet a kisgyermeknevelő, amennyiben a kisgyermek önállósodása, illetve önállósodási fejlettsége ezt engedi, • egy pelenkás – szobatisztaságra törekvő gyermek mellett egy szobatiszta gyermeket is öltöztethet a kisgyermeknevelő. Az öltöztetés folyamatánál az alábbiakat kell figyelembe venni: • a felügyelet biztosítása a gyermekek testi biztonsága érdekében elsődleges fontosságú, • a gyermekeket a játékból hívja a kisgyermeknevelő öltözni, a gondozási sorrendnek és a fejlettségi szintjének megfelelően, • a gyermek önállósodási igényét maximálisan szem előtt tartja, a gyermeke egyéni igényeinek és sajátosságainak megfelelően segít az öltözésben. Az

öltözés alatt a kisgyermeknevelő a gyermekkel megismertetheti a testrészeket, a ruhaneműk nevét, a jobb- 25 bal oldalt stb. Elmondhatja az időjárás sajátosságait. Pl: „A téli hideg miatt fontos a fejedre a sapka.” • a sikeres próbálkozást a feladatra mutatóan kell dicsérni, (pl.: Nagyon büszke vagyok Rád, hogy önállóan felvetted a cipődet!) • a felöltöztetett gyermeket a kint várakozó dajka illetve már kint lévő kisgyermeknevelő felügyeletére bízva, • elegendő, hasznos idő biztosítása, • mivel a bölcsődei nevelés – gondozás alapelve az egyéni bánásmód érvényesítése, ezért a gondozási idő az öltöztetés terén minden gyermeknél eltér. Például: Kimenetelnél a felöltöztetett gyermeket a kisgyermeknevelő kikíséri és a kint várakozó dajka felügyeletére bízva, amíg az összes gyermekkel ki nem ér a szobából, vagy a társ kisgyermeknevelő meg nem érkezik, és át nem veszi a felügyeletet. Amint az első szoba minden gyermeke az udvaron tartózkodik, a dajka visszamegy a gondozási egységbe és a másik szoba gyermekeire felügyel, amíg a kisgyermeknevelő előkészíti a ruhákat illetve az előbb felvázoltaknak megfelelően az udvarra engedi a gyermekeket. Ha megérkezik a társ kisgyermeknevelő, akkor ő veszi át a dajkától a felügyeletet a szobában. Az udvaron ekkor már az első kisgyermeknevelő várja a gyermeket. Az udvarról történő bejövétel lépcsős rendszerben történik. A két szoba párhuzamosan, vagy időbeli eltolással hozza be a gyermeket az udvarról. Például: Az első szoba első kisgyermeknevelője a gondozási sorrendnek megfelelően elindul saját gyermekeivel. Időben körülbelül öt perc eltolással a másik szoba kisgyermeknevelője ugyan ezt teszi. Udvari ruhalevétel után az első szoba gyermekei a fürdőszobában tartózkodnak a kisgyermeknevelővel, mikor a másik szoba kisgyermeknevelője elkezd a gyermekeket leöltöztetni. A fürdőszoba használata után, a gyermekek folyamatosan érkeznek a szobába, ahol szabad játéktevékenységbe kezdhetnek. A felügyeletet a dajka biztosítja. Amikor az első kisgyermeknevelő minden „saját gyermeke” a csoportszobában van, átveszi a felügyeletet. Az első szoba kisgyermeknevelője addig biztosítja mindkét szoba felügyeletét, amíg a szomszéd szoba első kisgyermeknevelője „saját gyermekeivel” a szobába meg nem érkezik, és jelzi, hogy innentől kezdve ő felügyel a szobára. Amikor az egység utolsó kisgyermeknevelője elindul a szobába saját gyermekével, a dajka biztosítja a még az udvaron játszó gyermekek felügyeletét. Az öltöztetés technikai kivitelezése a kerület bölcsődéiben különböző lehet, a helyi adottságoknak megfelelően. Minden tagintézményben a kisgyermek legoptimálisabb testi, szellemi és lelki fejlődését tartjuk szem előtt. Tagintézmények közötti különbségek lehetnek: - Szobából történik a kimenetel: - az öltöztetés történhet az átadóban vagy a szobában. Abban az esetben, ha az öltöztetés a szobában történik gurulós kocsival segítheti a szakmai munkát. Például: A gyermekek saját jelüket megismerve elveszik a cipőjüket és csere után a váltócipőt vissza is tehetik oda. 26 Mini-Manó Bölcsőde - Átadóból történő kimenetel: segíti a gyermek önállósodását, ha a szekrények a gyermekek magasságának megfelelőek. Lásd előző példa. Az udvarra történő kimenetel során a betartandó szakmai előírás, hogy a gyermek ki és bejövetele útvonala megegyező legyen. A

Játékvár Bölcsőde sajátossága miatt (emeletes intézmény) az udvarra menetel és a gyermekek altatása különbözik a kerület többi bölcsődéjétől. Ennek szakmai és technikai kivitelezése az alábbiak szerint történik. Vajda Krisztiánné Öltözködés a szabadlevegőn történő altatáshoz Játékvár Bölcsődében Játékvár Bölcsőde A Játékvár Bölcsőde kisgyermeknevelői csúsztatott munkarendben dolgoznak, így biztosítható a gyermekek megfelelő ellátása és gondozása a kint altatás feltételeinek megteremtéséhez. A munkarendek az alábbiak: - reggeles 6.00 -14.00 - délelőtti 7.00 -15.00 - közepes 8.00 -16.00 - délutános 9.00 -17.00 - zárós délutános 10.00-18.00-ig. 27 A tízórai a napirendben 9.45-10.00 között történik. Jó idő esetén az udvarra készülődés esetén a tízórai az öltözködés előtt történik. Az emeletes ház adottsága miatt az ebéd a különböző szintekre kis időeltolódással érkezik az ételszállító lifttel: - második emelet 11.15 (négyenél több fiatal, 6 hónapos körüli esetében 11.00) - első emelet 11.20 - földszint 11.25 Az ebéd befejezése általában 12 órára minden szinten megtörténik és ezután a gondozási sorrendnek megfelelően készülődnek a teraszon történő kint alváshoz, mely legkésőbb 12.30 percre befejeződik. 14.30 perckor a már ébren lévő gyermekekkel kezdik a gondozás folyamatát a kisgyermeknevelők. A pelenkázások és öltözködések alatt a kisgyermeknevelő a testrészeket ismertetés szempontjából mindig megnevezi és a kérést is egyértelműen fejezi ki, pl: /Próbáld meg a bal lábadra húzni a nadrágot, igen jól sikerült a karodat a póló ujjába dugni./ Pelenkázás alkalmával is sor kerül az ismeret bővítésére ruházattal, testrészekkel és az időjárással kapcsolatosan. Tiltakozó és megnyugtatót igénylő gyermeknél cirógató mondókával és énekkel teszi a kisgyermeknevelő szórakoztatóvá és érdekessé a tisztálkodási folyamatot. Első emeleti és földszinti csoportszobák Az öltözködés menete a délelőtti udvarra indulás, illetve az udvarról érkezés alkalmával: A földszinti csoportszobákban és az első emeleti csoportszobában a gyermekek életkora hasonló (20 hónaptól 36 hónaposig). Az első kisgyermeknevelő a csoportszobából önállóságtól és szobatisztaságtól függően két, illetve három kisgyermekkel indul a fürdőszobába a gondozási sorrendnek megfelelően. A csoportszobában a másik szoba kisgyermeknevelője felügyel. A fürdőszoba használat után a gyermekek önállóan, vagy a kisgyermeknevelő segítségével kiveszik a jellel ellátott szekrényükből a megfelelő felsőruházatot. Ezután történik a cipőcsere, majd a kardigán/kabát felvétele. Az udvaron a bölcsődei dajka fogadja az érkező gyermekeket. A második csoportszoba indulása hasonlóképpen történik, itt is a szomszéd csoport kisgyermeknevelője felügyel (akinek a gyermekei már az udvaron vannak). Udvarról feljövettelkor a kimenetel sorrendjéhez hasonlóan érkeznek az átadóba. A gyermekek önállóan, illetve a kisgyermeknevelő segítségével, a jellel ellátott szekrényeikbe helyezik a ruháikat. Az öltözködés, tisztálkodás után a csoportszobában a bölcsődei dajka felügyel. Alváshoz készülődés Tavasztól ősziig tartó időszakban a gyermekek a fürdőszoba használat után önállóan, vagy a kisgyermeknevelő segítségével kiveszik a jellel ellátott szekrényükből a megfelelő felsőruházatot, ezután történik, a vastag zokni, sapka, kardigán/kabát felvétele. A

téli időszakban a reggeles kisgyermeknevelők a fürdőszobai tevékenység után a tároló szekrényből előkészítik csoportonként az első három gyermek overálját az átadóban az öltöztető padra. Miután kikísérte és lefektette a gyermekeket, újra előkészít a saját 3 gyermekének, illetve a társ kisgyermeknevelő első 3 gyermekének is overált. Amíg az első kisgyermeknevelő nem érkezik ki minden gyermekével a teraszra, addig a bölcsődei dajka biztosítja a felügyeletet. Az első szobából elinduló kisgyermeknevelő a fürdőszobai tevékenység után segít a gyermekeknek az öltözködésben, közben a másik csoportszobából elindul a kisgyermeknevelő saját három gyermekével a fürdőszobába. (Mindkét csoportszoba fektetése párhuzamosan, de rövid időeltolódással történik.) 28 Ébredés Ébredéskor a délelőtti kisgyermeknevelő az ébredési sorrendben hoz be két-két gyermeket mindkét csoportszoba kisgyermeknevelőjének. Az átadóban segít a vetkőzésben, ezután a csoportban lévő kisgyermeknevelő segíti a fürdőszobai teendőket. A délelőtti kisgyermeknevelő elpakolja a kardigánokat, kabátokat, illetve az overálokat és szükség szerint felügyel az uzsonna kezdetéig. Délutáni udvarra menetel A délutáni udvarra menetel hasonlóan történik, de mivel már csak két kisgyermeknevelő van, ezért felváltva, a folyamatos napirendnek megfelelően, a sorrendet betartva kísérik le a gyermekeket az udvarra. Az udvaron a bölcsődei dajka fogadja az érkező gyermekeket. Második emeleti csoportszobák (csecsemőcsoport) A két csoportszobában a legfiatalabb gyermekek vannak ezért esetükben nagyon fontos a szóbeli megnyugtatás mellett a cirógatás illetve az otthonról hozott személyes tárgy (kendő,cumi),mely biztonságérzetét növeli. Délelőtti udvarra készülődés menete tavasztól, jó idő esetén Reggeli után a kisgyermeknevelő a gyermekek korának, illetve önállóságának megfelelően egy, illetve két gyermek ruházatát készíti elő az öltöztető padra az átadóban. Párhuzamosan a két csoportszobából egy-egy kisgyermeknevelő indul el a saját gyermekeivel, lifttel az udvarra. Közben a társ kisgyermeknevelők felügyelnek a még csoportban lévő gyermekekre. Az udvaron már lent van a bölcsődei dajka és a földszinti kisgyermeknevelők, akik fogadják az érkező gyermekeket. A kisgyermeknevelők visszajövetelkor szintén előkészítik a következő gyermekek ruházatát. Az első kisgyermeknevelők leérkezése után a reggeles kisgyermeknevelő visszajön, a két csoportszoba között felügyel a még csoportban lévő gyermekekre. Udvarról feljövetelkor szintén a gondozási sorrendnek megfelelően egy, illetve két gyermeket hoznak fel, de mindenképpen figyelembe véve a gyermek életkorát és egyéni igényeit. Az átadóban a levett ruházatot a kisgyermeknevelő a szekrénybe helyezi, ezután következnek a fürdőszobai teendők. Délelőtti alváshoz készülődése A terasz csak a csoportszobákon keresztül érhető el és a korokra való tekintettel az alváshoz készülődés minden esetben a fürdőszobában történik. Adott időben a csoportban tartózkodó kisgyermeknevelő a gyermek igényeit figyelembe véve biztosítja a délelőtti alvást. Reggeli után felváltva előkészítik egy-egy kisgyermek megfelelő öltözékét a pelenkázóra. Majd a sorrendet és az egyéni igényeket is szem előtt tartva viszi ki a gyermeket, szükség esetén

pelenkát cserél, öltöztet, és a teraszon fekteti le pihenni. A felügyeletet az egyik kisgyermeknevelő biztosítja fektetésig, majd csoportszobából rálátással felügyel tovább a kisgyermeknevelője. A fél tíz körül ébredő gyermeket a csoportban dolgozó kisgyermeknevelő hozza be a csoportszobába, a fürdőszobában vetkőzteti, szükség esetén pelenkáz, és a csoportszobába viszi. Ebéd utáni alváshoz készülődés A reggeles és délelőtti kisgyermeknevelők ebédeltetés előtt előkészítik csoportonként az első két-két kisgyermek megfelelő öltözékét a pelenkázóra. Fektetés után a következő két gyermek öltözékét készíti elő. Beszokott csoport esetén az első kisgyermeknevelő a gondozási sorrendnek megfelelően, és az egyéni igényeket szem előtt tartva egy, illetve két gyermeket kísér a fürdőszobába. Az öltöztetésre alkalmas alacsony padon a kisgyermeknevelő 29 segítségével készülődnek a kint alváshoz. A teraszon ekkor már a bölcsődei dajka jelen van és biztosítja a felügyeletet az első kisgyermeknevelő kiérkezéséig. Az ölben etetős gyermekeket az asztalnál étkezők után, a sorrendnek megfelelően tisztázza, mosdatja, ebédelteti, majd szükség esetén újra elvégzi a fürdőszobai teendőket a saját kisgyermeknevelő. A pelenkázón az időjárásnak megfelelően öltözteti és fekteti le a gyermeket a teraszon aludni. A következő gyermek ruházatának előkészítése a kisgyermeknevelő visszaérkezése után történik. Ébredés Ébredéskor a délelőtti kisgyermeknevelő ébredési sorrendben hoz be egy-egy önállóan járn tudó gyermeket mindkét csoportszoba kisgyermeknevelőjének. A csoportszobában vetkőzteti, ezután a csoportban lévő kisgyermeknevelő végzi el a fürdőszobai teendőket. A délelőtti kisgyermeknevelő elpakolja a kardigánokat, kabátokat, illetve az overálokat, és szükség szerint felügyel az uzsonna kezdetéig. Délutáni udvarra menetel tavasztól A délelőttihez hasonlóan zajlik. Uzsonna után az első szoba kisgyermeknevelője a gyermekek korának, illetve önállóságának megfelelően egy, illetve két gyermek ruházatát készíti elő az öltöztető padra az átadóban. Az első csoportszobából egy kisgyermeknevelő indul el a saját gyermekeivel egy, illetve két gyermeket öltöztetve az önállóságtól függően, a csoportban a harmadik kisgyermeknevelő biztosítja a felügyeletet. Lifttel az udvarra mennek, majd a kisgyermeknevelő visszatérve előkészíti a sorrendben következő gyermekek ruháit. Az udvaron már lent van a bölcsődei dajka és a földszinti kisgyermeknevelők, akik felügyelnek az érkező gyermekekre. Amikor az első csoport gyermekei lent vannak az udvaron a kisgyermeknevelővel, ezután indul a második csoportszoba kisgyermeknevelője a fentiek szerint. Losoncziné Szabó Judit és Rónai Mónika Margaréta 30 8. Pelenkázás A pelenkaváltás célja, hogy a szennyezett bőrfelületet tökéletesen letisztítsuk, a vizeletet és a székletet eltávolítsuk, megteremtünk a gyermek komfortérzetét. A bőr fontos szerepet tölt be. Védi a szervezetet, megakadályozza a kórokozók behatolását, ezért az épségének, egészségének megóvása fontos. A csecsemők bőre érzékeny, könnyen sérül, gyakran szennyeződik széklettel és vizelettel. A pelenkaváltást étkezésekhez kötjük, de természetesen szükség szerint is el kell végezni. Egyéni igényeket, szokásokat vegyük mindig figyelembe. Módja: fekvő, illetve állva pelenkázás Személyi feltételek: felügyelet biztosítása a

csoportban Tárgyi feltételek: pelenkázó asztal, megfelelő mennyiségű textilpelenka, eldobható pelenka, nedves törő, popsi krém (szükség esetén), tisztálkodási eszközök, badellák, vizesblokk, váltóruha (szükség esetén) A pelenkaváltás folyamata: - A kisgyermeknevelő előkészít - Hívja a gyermeket - Kezet mos (a kisgyermeknevelő minden esetben) - Kezet mos a gyermek, ha udvarról jön be - Vizeletes gyermek esetén nagyobb gyermeket állva, a csecsemőket mindig a pelenkázón pelenkázunk: • Állva pelenkázás esetén leguggol a gyermek elé. A gyermek önállóságát figyelembe véve leveszi a gyermek nadrágját. (nem kell teljesen levenni, elég letolni) Leveszi a gyermekről a pelenkát. Ha szükséges letörli nedves törővel. Felteszi a tiszta pelenkát. Kezet mosnak és visszamennek a csoportba. Tücsök-lak Bölcsőde • Ha pelenkázón teszi tisztába, akkor a gyermek önállóságát figyelembe véve leveszi a cipőt és a nadrágot (teljesen leveszi a nadrágot). Leveszi a pelenkát, letörli, majd felteszi a tiszta pelenkát. Visszaadja rá a nadrágot, majd a cipőt, kezet mosnak és visszakíséri a csoportba. A pelenkázó asztalt fertőtleníti, tiszta textilpelenkát helyez rá. 31 Tücsök-lak Bölcsőde • Ha nagyon vizeletes (átázott), akkor szükséges a gyermeket lemosni. A pelenkázó asztalra a kisgyermeknevelő kikészít 3 db textilpelenkát (1 kiterítve, 1 törüléshez, 1 a kádba), eldobható pelenkát, törőkendőt, krémet, váltóruhát. Textilpelenkát tesz a kádba, beállítja a víz hőfokát és a vízszugár erősségét. A gyermek nadrágját a pelenkázó mellett vagy fent a pelenkázón lehúzza, a pelenkát leveszi. A törüléshez előkészített pelenkát a karjára teszi, a kiterített pelenkával a gyermeket a kádhoz, zuhanytálcához viszi. Azzal a pelenkával előbb lemossa, ezt követően szappanozza és lemossa a gyermeket. Így nem korlátozzuk a gyermeket a mozgásban és komfortosabban érzi magát. Az előkészített száraz textilpelenkával a gyermeket a pelenkázóra viszi, szárazra törli, pelenkát ad rá, felöltözteti. Kézmosás után visszakíséri a csoportba, majd fertőtleníti a pelenkázót és tiszta textilpelenkát helyez rá. • Az ülni nem tudó csecsemő lemosással történő pelenkaváltásánál amennyiben szennyezett a felsője, body-ja, ezért annak cseréjére van szükség, abban az esetben fontos egy 4. textilpelenka kikészítése is. Ezt a pelenkát akkor teríti a kisgyermeknevelő a pelenkázóra, amikor felemeli a csecsemőt onnan a lemosás előtt. Ekkor az átlósan, harmonikaszerűen összehajtott pelenkát egyetlen mozdulattal ki tudja teríteni. Ez a csecsemő komfortérzetét szolgálja, hogy a fürdetés után a bőre ne érintkezzen közvetlenül a pelenkázó felületével. - Székletes gyermek esetén mindig szükséges a lemosás. Lemosás előtt a székletet nedves törőkendővel letörli. A további folyamat a fent leírtak szerint. Kommunikáció pelenkaváltás közben: A kisgyermeknevelő kommunikációjáról már a játék részben esett szó és az jelen helyzetben is követendő. Ezek alapján a kisgyermeknevelő kommunikációja akkor jó, ha: • Személyre szól. • A helyzet tartalmának megfelel (a gondozási művelethez kapcsolódó kifejezések, mondatok használata, viszont ezekben a szituációkban lehetőleg kerüljék az éneklést és mondókázást, kivéve a tiltakozó és megnyugtatót igénylő gyermek esetében). • Támogató, segítő (a gyermeknek kellő idő biztosítása az önálló próbálkozáshoz pl. nadrág letolása, cipő levétele, viszont ez

nem azt jelenti, hogy a gyermek reakciójára várást hosszan el kell nyújtani. Fontos a gyermek törekvéseit dicsérettel megerősíteni, segíteni). 32 • Verbális és non-verbális jelzések összhangban vannak (a kisgyermeknevelő mozdulatai legyenek lágyak, folyamatosan mondja, hogy mi történik. Beszéd közben kerülje a kicsinyítő képző használatát, valamint E/1 személyben kommunikáljon). • A gyermek számára érthetően fogalmaz. • Tárgyilagos, nyugodt, a kérést világosan fogalmazza meg, ha szükséges indokol. Bokor Andrea és Szabó Zsuzsa 33 9. Adminisztráció A kisgyermeknevelő által vezetett szakmai dokumentáció A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet. A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történjék. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja. A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyyszerűség (objektivitás), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket), a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség, illetve a folyamatosság. A dokumentáció vezetésénél és kezelésénél a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe kell venni. A bölcsődében csak olyan személyes adat kezelhető, mely a kötelezettség teljesítéséhez elengedhetetlen és a meghatározott cél elérésére alkalmas. A gyermekek gondozása-nevelése során a szakemberek tudomására jutott adatok és információk adatvédelem hatálya alá esnek, ezért óvni kell a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, megsemmisítés, továbbítás és nyilvánosságra kerülés ellen. (Az információs önrendelkezési jogról és az információ szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény) A bölcsődevezető feladata az egységes elvek meghatározása, melyek alapján a kisgyermeknevelők a bölcsődei dokumentációt vezetik. A bölcsődevezető kijelölhet felelőst a kisgyermeknevelők közül, aki a fogalmazás, helyesírás ellenőrzésével segíti kollégái munkáját. A bölcsődevezető törekedjen a bölcsődei dokumentáció formájának egységes kialakítására (például: az üzenőfüzet és a dokumentáció többi része legyen egy mappában, a dokumentáció lapjai időrendi sorrendben következzenek). A dokumentációt lehet számítógépen vezetni figyelembe véve az üzenőfüzet méretét. (Javasolt füzetméret: A5.) Csoportnapló A csoportnapló vezetése napi rendszerességgel történik, a csoport létszámát és a napi eseményeket rögzíti. Szerepelnie kell benne a csoport névsorának, a jelenlétnak, illetve hiányzásnak, az étrendnek, az esetleges gyógyszeradásnak és a délelőtt, illetve a délután történetek rövid összefoglalójának. A csoportnapló napi szinten tartalmazza a következő adatokat: • Dátum • Létszám • Jelenlévők száma • Hiányzók száma • Gyermekek neve • Testhőmérséklet: jelölni kell, ha a gyermek lázas, illetve lázcsillapítót kapott • Széklet: hasmenés esetén kell jelölni, illetve abban az esetben, ha a szülő kifejezetten igényli az

információt • Gyógyszer: lázcsillapító neve, adásának időpontja 34 • Megjegyzés: betegség, baleset, sérülés leírása és ellátása • Napi menü • Délelőtti és délutáni jelentés: a csoportra vonatkozó események leírása egy-egy gyermek kiemelésével, ha különleges esemény történik: reggeli bevétel, reggeli, előre tervezett tevékenység, irodalmi, zenei nevelés, levegőztetés, ebéd, altatás, ébredés, uzsonna, játék. A beszoktatás eseményei jelenjenek meg a bejegyzésekben. • Kisgyermeknevelők olvasható, teljes névvel történő aláírása (helyettesítés jelölése) A csoportnapló írásakor törekedni kell arra, hogy a társ-kisgyermeknevelő elegendő információt kapjon az előző nap eseményeiről. A kisgyermeknevelő fordítson kellő figyelmet a külalakra és helyesírásra. Törekedjen az általánosítás elkerülésére. A gyermekek személyi dokumentációja Minden bölcsődébe járó gyermeknek saját személyes dokumentációja van, tartalma: 1. Bölcsődei jogviszonnal kapcsolatos személyes dokumentáció 2. Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap 3. Bölcsődei fejlődési törzslap 4. Üzenő füzet (a gyermek bölcsődei jogviszonyának fennállásáig) I. Jogviszonnal kapcsolatos dokumentáció Tartalmazza a megállapodást, térítési díj fizetés dokumentálását, különböző szülői nyilatkozatokat, a kedvezmények igénybevételéhez szükséges igazolásokat. A jogviszonnal kapcsolatos dokumentáció vezetés a bölcsődevezető feladata. II. Gyermek egészségügyi törzslap A törzslap a bölcsődei dokumentáció része, a bölcsődei dokumentációnak a kisgyermeknevelő által kezelt részében kerül elhelyezésre. A törzslapban elhelyezésre kerül egy szülői nyilatkozat a sürgősséggel történő ambuláns ellátáshoz. A felvételi státuszt (a gyermek testi állapotának jellemzői a vizsgálat időpontjában) a bölcsőde orvosa veszi fel a beszoktatás megkezdésétől számított egy hónapon belül. A gyermek testi fejlődését 1 éves koráig havonta, 3 éves koráig negyedévente, 3 éves korát követően félévente követi nyomon a bölcsődeorvos, a kiinduló pont a gyermek felvételi státuszának időpontja. A kisgyermeknevelő a törzslapon bejegyzi: a gyermek testhosszát, testtömegét, fejkörfogatót, mellkörfogatót, a percentilis értéket a felvételi, illetve az 1 éves – 2 éves – 3 éves státuszvizsgálatok során. A havonta/negyedévenkénti bölcsődeorvosi bejegyzések mellé írja a gyermek életkorát, hosszát, testtömegét. 35 Játékvár Bölcsőde A törzslap melléklete a Fejlődési lap - percentilis táblázat. A kisgyermeknevelő jelöli rajta a gyermek születési súlyát és hosszát, továbbá a felvételi státusz alkalmával mért súlyt és hosszt. A későbbiekben a további méréseket is rögzíti a percentilis táblázatban és a felvételi státusztól kezdve összeköti ezeket az értékeket, így megkapjuk a gyermek fejlődési görbéjét. Sajátos nevelési igényű gyermek esetében a törzslapon rögzítve legyen a szakértői megállapítás, vagy ennek hiányában az első tünet észlelésének időpontja. A kisgyermeknevelő nem jegyzi be a betegség miatti hiányzásokat a törzslapon, az orvosi igazolásokat a dokumentációban elhelyezve gyűjti (pl. az üzenő füzet hátuljába beragasztott borítékban). III. Fejlődési törzslap Tartalmazza a családlátogatás tapasztalatait, a beszoktatás folyamatát és a fejlődési (mozgás, értelmi, érzelmi fejlődés, játék) megfigyeléseket. a. Családlátogatás (részletesen a 3. fejezetben kifejtve) A kisgyermeknevelő

a családlátogatásra előzetesen készüljön fel, javasoljuk a JEB által készített szakmai segédanyagok felhasználását. A családlátogatás során a kisgyermeknevelőnek törekednie kell a korrekt, egyenrangú, partneri együttműködésre, a pozitív, az elfogadást tükröző hangulat kialakítására. A beszélgetés során a kisgyermeknevelő válaszol azokra a kérdésekre melyek az anyát foglalkoztatják a bölcsődével kapcsolatban, tájékozódik a gyermek fejlettségéről, egyéni szokásairól, szükségleteiről, otthoni napirendjéről. A dokumentációban az elhangzottak legfontosabb és leglényegesebb momentumai jelenjenek meg a családlátogatási kérdőívben. A családlátogatásról készült feljegyzés részletes legyen, a gyermek otthoni körülményeire, eddigi életére, a családtagokkal való viszonyrendszerére koncentráljon, legyen informatív. Az elmaradt családlátogatás oka kerüljön feljegyzésre a családlátogatási kérdőívben.

b. Adaptáció (részletesen a 4. fejezetben kifejtve) A szülővel történő fokozatos beszoktatás 10 napja kövesse a bölcsőde beszoktatási protokollját. Ettől a következőkben lehet eltérni: egyhetes beszoktatás a szülő indokolt kérésére (az indoklást le kell jegyezni), 10 napon túli beszoktatás kisgyermeknevelő mérlegelése alapján. Azok a napok, amelyeken a gyermek hiányzik a bölcsődéből, nem számítanak bele a beszoktatás 10 napjába. A kisgyermeknevelő írja le a hiányzás okát a Beszoktatás lapra.

36 A kisgyermeknevelő a beszoktatás 10 napján lejegyzí a gyermek tevékenységét, viselkedését, az új helyzethez való alkalmazkodását. Törekedjen az általánosítás elkerülésére, fogalmazása legyen informatív, részletes, személyre szóló, tartalmazza az érkezés és távozás idejét is. Fordítson kellő figyelmet a külalakra és helyesírásra. Az események rögzítésének főbb szempontjai:

- az új környezet elfogadása,
- a kisgyermeknevelő-gyermek kapcsolat alakulása, az érzelmi kötődés kezdetei,
- a gondozási műveletek átvételének folyamata,
- a szülőtől való leválás szakaszai,
- a napirendbe való beilleszkedés folyamata,
- a társakkal való kapcsolat alakulása

A beszoktatásról összegzést kell készíteni, mely a 10 nap eseményeinek összefoglalása legyen, kiemelve a legfontosabb jellemzőket, ne a gyermek általános jellemzését írja le a kisgyermeknevelő.

c. Fejlődési megfigyelések A fejlődési megfigyeléseket a gyermek 1 éves koráig havonta, 3 éves koráig negyedévente, 3 éves korát követően félévente kell vezetni. A kiinduló pont (egy év feletti gyermek esetén): - a gyermek születésétől számított aktuális negyedév 3. hónapja

Példák a negyedévek kiszámítására:

Példa 1. Születési idő: 2015. május 4. Felvételi időpont: 2017. szeptember 4. Tájékoztató a beszoktatásról az üzenőfüzetben: 2017. szeptember. 18. Első fejlődési megfigyelés: 2017. november 4. Második fejlődési megfigyelés: 2018. február 4. A gyermek 2015. május 4-én született, 2017. májusában 24 hónapos. 2017. szeptemberében kezd bölcsődébe járni. A születésének hónapjától kiszámolt negyedévek alapján először 2017. novemberében kell fejlődési megfigyeléseket írni a kisgyermeknevelőnek, amikor a gyermek 30 hónapos. május (24 hó), június, július, augusztus (27 hó), szeptember, október, november (30 hó), december, január, február (33 hó), március, április, május (36 hó)

Példa 2. Születési idő: 2015. június 4. Felvételi időpont: 2017. szeptember 4. Tájékoztató a beszoktatásról az

üzenőfüzetben: 2017. szeptember. 18. Első fejlődési megfigyelés: 2017. december 4. Második fejlődési megfigyelés: 2018. március 4. A gyermek 2015. június 4-én született, 2017 júniusában 24 hónapos. 2017 szeptemberében kezd bölcsődébe járni. A születésének hónapjától kiszámolt negyed harmadik hónapja szeptemberre 37 esik, ebben a hónapban azonban a kisgyermeknevelő még nem ír fejlődési megfigyeléseket a gyermek dokumentációjába, hanem a beszoktatási naplót és a beszoktatás összefoglalását írja meg. Az első fejlődési megfigyelést a negyedévek alapján 2017 decemberében írja a kisgyermeknevelő, amikor a gyermek 30 hónapos. június(24 hó), július, augusztus, szeptember(27), október, november, december(30), január, február, március(33 hó), április, május, június (36 hó) Példa 3. Születési idő:2015. július 4. Felvételi időpont: 2017. szeptember 4. Tájékoztató a beszoktatásról az üzenőfüzetben: 2017. szeptember. 18. Első fejlődési megfigyelés: 2017. október 4. Második fejlődési megfigyelés: 2018. január 4. A gyermek 2015. július 4-én született, 2017 májusában 24 hónapos. 2017 szeptemberében kezd bölcsődébe járni. A születésének hónapjától kiszámolt negyedévek alapján először 2017 októberében kell fejlődési megfigyeléseket írni a kisgyermeknevelőnek, amikor a gyermek 30 hónapos. július(24 hó), augusztus, szeptember, október(27 hó), november, december, január(30 hó), február, március, április (33 hó), május, június, július (36 hó) A fejlődési megfigyelések tartalmazzák a megfigyelés rögzítésének időpontját, a gyermek korát, hosszát, testtömegét, továbbá a mozgásfejlődést, beszédfejlődést, érzelmi fejlődést, a gondolkodás fejlődését, társas kapcsolatok fejlődését, az önállóság fejlődését, a gyermek játékának fejlődését. A kisgyermeknevelő a negyedév alatt tudatos, tervezett megfigyeléseket végez, melyek eredményeit a negyedév végén a dokumentációban rögzíti. A fogalmazás legyen koherens, informatív, pontos, részletes, érzékeltesse a fejlődésben bekövetkezett változást az előző megfigyeléshez képest. Ne tartalmazzon ítéleteket, általánosságokat („ügyes”, „okos”, „aranyos”), formailag legyen áttekinthető, olvasható, helyesírási hibáktól mentes. A kisgyermeknevelő kerülje az elvárást tükröző kifejezések használatát („még”, „már”). A gyermek hosszantartó hiányzása esetén, illetve ha a fejlődésben nem történt változás, a kisgyermeknevelő ezt jegyezze le és kerülje az ismétlést. Ha a csoportban kisgyermeknevelő-váltás történt az legyen jelölve a dokumentációban. Javasoljuk a JEB által készített szakmai segédanyagok használatát a Fejlődési megfigyelések megírásához. 4. Üzenőfüzet Az üzenőfüzet a család és az intézmény közötti írásos kommunikációt rögzíti. Formája A5-ös füzet. A forma választásánál arra kell törekedni, hogy az üzenőfüzetet a kisgyermeknevelők minél hatékonyabban tudják használni munkájuk során, és a szülők számára is könnyen kezelhető legyen. 38 Tartalma: 1. Információk • Információk a bölcsődéről (név, cím, telefonszám, bölcsődevezető, saját kisgyermeknevelő, társ-kisgyermeknevelő) • Házi rend – a szülő aláírásával • Gyermek személyi adatai • Szülők személyi adatai, elérhetőségük • Nyilatkozat gyógyszerérzékenységről/allergiáról a szülő aláírásával • Házi gyermekorvos,

védőnő neve • A szülőkön kívül ki viheti el a gyermeket a bölcsődéből 2. A szülők jellemzése a gyermekről – a szülő aláírásával. 3. A kisgyermeknevelő bejegyzései • Az első bejegyzés az adaptáció összegzése a beszoktatás második hete után. • A második bejegyzés a havonta/negyedévente írt tájékoztató a gyermek fejlődéséről, bölcsődei mindennapjairól. A tájékoztatókat a gyermek 1 éves koráig havonta, 3 éves koráig negyedévente, 3 éves korát követően félévente kell vezetni. A kiinduló pont (egy év feletti gyermek esetén): - a gyermek születésétől számított aktuális negyedév 3. hónapja Példák a negyedévek kiszámítására: Példa 1. Születési idő:2015. május 4. Felvételi időpont: 2017. szeptember 4. Tájékoztató a beszoktatásról az üzenőfüzetben: 2017. szeptember. 18. Első tájékoztató a gyermek fejlődéséről az üzenőfüzetben: 2017. november 4. Második tájékoztató a gyermek fejlődéséről az üzenőfüzetben: 2018. február 4. A gyermek 2015.május 4-én született, 2017 májusában 24 hónapos. 2017 szeptemberében kezd bölcsődébe járni. A születésének hónapjától kiszámolt negyedévek alapján először 2017 novemberében kell tájékoztatót írni a kisgyermeknevelőnek, amikor a gyermek 30 hónapos. május (24 hó), június, július, augusztus (27 hó), szeptember, október, november (30hó), 39 fejlődéséről a negyedévek alapján 2017 decemberében írja a kisgyermeknevelő, amikor a gyermek 30 hónapos. június(24 hó), július, augusztus, szeptember(27), október, november, december(30), január, február, március(33 hó), április, május, június (36 hó) Példa 3. Születési idő:2015. július 4. Felvételi időpont: 2017. szeptember 4. Tájékoztató a beszoktatásról az üzenőfüzetben: 2017. szeptember. 18. Első tájékoztató a gyermek fejlődéséről az üzenőfüzetben: 2017. október 4. Második tájékoztató a gyermek fejlődéséről az üzenőfüzetben: 2018. január 4. A gyermek 2015. július 4-én született, 2017 májusában 24 hónapos. 2017 szeptemberében kezd bölcsődébe járni. A születésének hónapjától kiszámolt negyedévek alapján először 2017 októberében kell tájékoztatót írni a kisgyermeknevelőnek, amikor a gyermek 30 hónapos. július(24 hó), augusztus, szeptember, október(27 hó), november, december, január(30 hó), február, március, április (33 hó), május, június, július (36 hó) A tájékoztató a beszoktatásról a szülőnek legyen címezve, tartalma a szülő számára érthető legyen. A tájékoztatók írásakor a kisgyermeknevelő a szülőt szólítja meg („Kedves Szülők!”). A kisgyermeknevelő által havonta vagy negyedévente írt feljegyzés tartalma: a gyermek mozgásfejlődésére, beszédfejlődésére, érzelmi fejlődésére, gondolkodásának fejlődésére, társas kapcsolatainak, önállóságának, játékára vonatkozó bölcsődei tapasztalatok, továbbá minden esetben tartalmazza a gyermek életkorát és a súly és hossz adatokat is. A leírtaknak összhangban kell lennie a fejlődési megfigyelésekben feljegyzettekkel, de a kisgyermeknevelő fogalmazhat személyesebb és közérthetőbb (nem bizalmaskodó) stílusban. Nagyon fontos, hogy a vélemény őszinte, hiteles, a fejlődés irányát tükröző legyen, a pozitívumokra támaszkodva és azt kiemelve. Ne tartalmazzon ítéleteket, általánosságokat. A kisgyermeknevelő kerülje az elvárást tükröző kifejezések használatát („még”, „már”). Törekedni kell a magyar nyelv helyes használatára, a rendezett külalakra.

Egyéb kisgyermeknevelői bejegyzések: • A kisgyermeknevelő események, ünnepek alkalmával köszöntőket írhat, rajzolhat az üzenőfüzetbe: köszöntés a csoportban, karácsony, húsvét, születésnap. • A kisgyermeknevelő-váltás kerüljön bejegyzésre az üzenőfüzetben. • Ha a gyermek a bölcsődében betegszik meg, a kisgyermeknevelő a betegség tüneteit, az alkalmazott kezelést (lázcsillapítás) az üzenőfüzetbe írja le, illetve az orvosi igazolást az üzenőfüzetbe kéri a szülőtől. • Ha a bölcsődében a gyermeket baleset, sérülés éri, a kisgyermeknevelő az üzenőfüzetben írja le az eseményt, illetve az ellátás módját (Betadine, borogatás). • Ha a gyermek látható sérüléssel érkezik a bölcsődébe, a kisgyermeknevelő kéri meg a szülőt, hogy a sérülésről az üzenőfüzetben írásban adjon tájékoztatást. A kisgyermeknevelő dátummal és aláírásával lássa el minden bejegyzését az üzenőfüzetben.

Rónai Mónika Margaréta 40 10. Kapcsolattartás a szülőkkel A szülők és az intézmény közötti kapcsolattartásra több fórum, lehetőség is biztosított. Ezekkel a szülők igény szerint élhetnek, megválasztva a számukra legmegfelelőbb formát, melyek segítségével tájékozódhatnak gyermekeik bölcsődei életéről, fejlődéséről. Képet kaphatnak a bölcsőde működéséről, részt vehetnek egy-egy eseményen. A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék a következő kapcsolattartási formákat biztosítják: → Családlátogatás A családlátogatás lehetőség szerint a beszoktatás előtt történjen, lehetőség szerint a gyermek ébrenléti idejében. A családlátogatás segíti egymás kölcsönös megismerését a gyermek saját, biztonságot nyújtó közegében. (Lásd a 3. fejezet) → Szülői értekezlet A gondozási évben két alkalommal kerül megrendezésre. Tájékoztató jellegű megbeszélés az éppen aktuális eseményekről. Az egyik alkalom nyáron, a bölcsődébe beíratott gyermekek szüleinek szól. A másik alkalom tavasszal, az óvodába készülő gyermekek szüleinek ad tájékoztatást. (Lásd 1. fejezet) → Szülőcsoportos beszélgetés A csoportokban felmerülő kérdések, problémák, tapasztalatok megbeszélésére szolgál ez a fajta értekezlet. A szülők és a kisgyermeknevelők egyaránt kezdeményezhetik, és javasolhatnak megbeszélésre szánt témákat. Általában évente kétszer kerül sor ilyen beszélgetésre. (Lásd 2. fejezet) → Fogadóóra Személyes találkozóra, egyéni beszélgetésre ad lehetőséget, a szülőt foglalkoztató kérdésekben. A bölcsőde vezetője és a kisgyermeknevelők is készségesen rendelkezésre állnak a szülő igényei szerint, egy előre egyeztetett időpontban. → Üzenő füzet A gyermekről vezetett dokumentáció a szülő számára. A kisgyermeknevelő itt rögzíti a beszoktatás tapasztalatait, és negyedévenként tájékoztatást ad a gyermek fejlődéséről. A füzetben szülők és a kisgyermeknevelők kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermekkel kapcsolatos, fontos eseményekről. (Lásd 9. fejezet) → Faliújság Az aktuális bölcsődei eseményekről, hírekről ad tájékoztatást. A szülők számára jól látható helyen pl. átadóban legyen elhelyezve. → Napi beszélgetések / reggel és délután / Rövid, lényegre törő, a gyermekkel kapcsolatos információkat tartalmazza. Reggel a szülő tájékoztatja a kisgyermeknevelőt a gyermekkel kapcsolatos délutáni, éjszakai, általa fontosnak ítélt

eseményekről. Amennyiben a szülő zárkózott a kisgyermeknevelő egyszerű kérdésekkel tájékozódjon. Délután a kisgyermeknevelő számol be a szülőnek a gyermekkel kapcsolatos, bölcsődében történt eseményekről. – Internet A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék honlapján a szülők a bölcsődékkal kapcsolatos általános információkat, és a tagintézményekre vonatkozó speciális információkat is 41 találnak, melyek segíthetik őket a gyermekük számára a legmegfelelőbb intézmény kiválasztásában. Elérhetőség: www.bolcsode-bp08.hu – Közös programok Minden tagintézmény szervez olyan programokat, amelyekre a szülőket is várják. Ezek legtöbbször valamelyik ünnephez, néphagyományhoz kapcsolódnak pl. szüret, Mártonnap, advent, karácsony, húsvét. Hasonló rendezvény a gyermeknapi játszóház, és a búcsúztató is. Játékvár Bölcsőde Katica Bölcsőde – Szülői Érdekképviselői Fórum Évente egyszer ülésezik az Érdekképviselői Fórum. Tagjai között a bölcsődei csoportokból megválasztott szülők, akiknek feladata a saját és gyermekeik érdekeinek védelme. Az esetleges problémák esetén a bölcsődevezetés felé képviselik a szülőket, tolmácsolják kéréseiket, ismertetik álláspontjukat. A kisgyermeknevelő és a szülő internetes magán felületén és a kisgyermeknevelő saját telefonján való kapcsolattartás nem elfogadható. A gyermekkel kapcsolatos bölcsődei információk cseréje a bölcsőde és a szülő között csak a fent leírt kapcsolattartási formákban folytatható. A bölcsődevezetőn és a kisgyermeknevelőkön kívül más munkatárs információkat a szülőnek sem adhat a gyermekről. Botka Zoltánné és Szabóné Orosz Csilla 42 11. Gyakori problémák kezelése I. Lázcsillapítás A beteg gyermeknek különleges bánásmódban kell részesülnie. A kisgyermeknevelő feladata a betegség felismerése. A beteg gyermeknek meg kell teremteni a szakszerű egészségügyi ellátáshoz való hozzájutást. A kisgyermeknevelő legfontosabb teendője a lázcsillapítás, ágynyugalom és folyadékpótlás, valamint a szülő értesítése. A mért testhőmérsékletet, a mérés időpontját és az ellátás módját a kisgyermeknevelőnek dokumentálni kell a gyermek üzenő füzetébe, amelyet átad a gyermekért érkező szülőnek és a csoportnaplóba. Az egészséges ember testhőmérséklete 36,4 °C – 37,2 °C. A normáltól értéktől való eltérés: - 37°C – 38°C között hőemelkedés - 38,1°C -39°C testhőmérséklet a láz - 39,1°C – 40°C testhőmérséklet a magas láz - 40°C felett igen magas láz. 37,5°C fölött minden esetben el kell kezdeni a lázcsillapítást, ezzel megelőzve az esetlegesen előforduló lázgörcsöt! A láz veszélyei: - nyugtalanná teszi a gyermeket, nem tud pihenni - megterheli a keringést, különösen érzékeny, keringés gyenge gyermeknél - fiatal, érzékeny gyermeknél a magas láz lázgörcsöt provokálhat, de arra hajlamos gyermekeknél már a 38 °C fok körüli láz is kiválthat görcsöt. A lázat tehát minél hamarabb csillapítani kell! Feladatok: - a bölcsődevezetőnek gondoskodni arról, hogy a közösségben mindig legyen a gyermekek korának megfelelő lázcsillapító! - a kisgyermeknevelőnek haladéktalanul értesíteni kell a szülőket, de a beteg gyermek addig sem maradhat ellátatlanul! - bármi legyen is a probléma, minden gyógyszer beadása előtt pontosan meg kell győződni róla, hogy nincs-e a gyermeknek valamilyen gyógyszerérzékenysége! A

lázcsillapítás módja lehet: gyógyszeres vagy fizikális Gyógyszeres: 1 év alatti gyermekeknek láz esetén (37,5 °C fok felett) kúpot kell adni. Kivételes esetben adható szirup, pl. hasmenés esetén. 1 és 3 éves kor között magas láz esetén is inkább a kúp javasolt, enyhébb esetben pedig szirup. 3 év fölött lehet kúp és szirup alkalmazása is. Minden típusú lázcsillapítóra érvényes, hogy leghamarabb 4 óránként ismételve, általában 6 óránként lehet adni (naponta 4x). Fizikális: Magas láz esetén gyógyszeres lázcsillapítás kiegészítéseként hűtőfürdőt lehet, sőt bizonyos esetekben kell is alkalmazni. - Készítsünk testhőmérsékletű fürdővizet, hogy a gyermeknek ne legyen kellemetlen, mikor beleültetjük. 43 - Az elején ne legyen túl sok a víz, locsolgassuk vele a gyermek testét. A nedves testfelület hamarabb hűl. - A gyermek lába felől fokozatosan lassan folyassunk hideg vizet a kádba, úgy, hogy a hideg víz a testet véletlenül se érje közvetlenül. - Lassan kavargassuk a vizet, és addig hűtsük, míg 30 fok körüli nem lesz, de 32 fokig mindenképpen le kell hűteni. Kell legalább 6-8 fok különbség a test és a víz hőmérséklete között, hogy a hőcsere megtörténjen. - A lehűtött víz mellkas közepéig lepje el a gyermek testét, és 10-15 percig tartózkodjon benne További feladatok: A megfelelő időközökben és dózisban alkalmazott lázcsillapító adása mellett nagyon fontosak a következők: - Itassunk a gyermekkel minél több folyadékot, lehetőleg teát vagy gyümölcslevet! - gondoskodjunk a test megfelelő szellőzéséről! nem kell nyakig betakarni, könnyű, szellős ruha legyen rajta - a szoba hőmérséklete, ne legyen 23 foknál melegebb, szellőztessünk gyakran, ne legyen túl párás a levegő, mert az akadályozhatja a test szellőzését és lehűlését - hűtőfürdő alkalmazása után figyelni, nehogy fázzon! Bokor Andrea 44 Felhasznált irodalom - A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény - A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet - Dr. Majoros Mária, Lajtai Zsoltné, Kollár Mónika, Dr. Darvay Sarolta (2012) Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása. Liceum Kiadó, Eger - Balogh Lászlóné, Barbainé Bérci Klára, Kovácsné Bárány Ildikó, Nyitrai Ágnes Dr., Rózsa Judit, Tolnayné Falusi Mária, Vokony Éva (2012) Bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai Módszertani levél. Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal. Budapest - Korintus Mihályné, Nyitrai Ágnes, Rózsa Judit (2003) Játék a bölcsődében - módszertani levél. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet. Budapest - Dr. Balogh László (1997) Gyermekápolástan I-II. Medicina Könyvkiadó Rt. Budapest - Richard C. Atkinson és Ernest Hilgard (2005) Pszichológia. Osiris Kiadó Kft. Budapest - Michael Cole, Sheila R. Cole (2006) Fejlődéslélektan. Osiris Kiadó Kft.